

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1981 Nr. 8

A. TITEL

*Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de
Bondsrepubliek Duitsland inzake de instandhouding van de afbakening
van de gemeenschappelijke grens;
Bonn, 30 oktober 1980*

B. TEKST**Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland inzake de instandhouding van de afbakening van de gemeenschappelijke grens**

De Regering van het Koninkrijk der Nederlanden
en
de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland –

Gezien het Verdrag van 8 april 1960 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland nopens het verloop van de gemeenschappelijke landgrens, de grenswateren, het grondbezit in de nabijheid van de grens, het grensoverschrijdende verkeer over land en via de binnenwateren en andere met de grens verband houdende vraagstukken (Grensverdrag), alsmede het Verdrag van 30 oktober 1980 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake grenscorrecties (Eerste Verdrag inzake grenscorrecties),

Gelet op het feit dat de gemeenschappelijke landgrens op deze grondslag is afgebakend,

Verlangend de afbakening in stand te houden –

Zijn als volgt overeengekomen:

Artikel 1

De Overeenkomstsluitende Partijen verplichten zich ervoor te zorgen dat het verloop van de grens, zoals dit in het grenskaartwerk en in andere officiële stukken is vastgelegd, te allen tijde duidelijk herkenbaar en gewaarborgd blijft. Zij verplichten zich in het bijzonder ertoe de noodzakelijke grenstekens in overeenstemming met deze Overeenkomst in stand te houden en zo nodig te vernieuwen.

Artikel 2

(1) Voor zover de huidige grensstenen niet opnieuw kunnen worden gebruikt, dienen voor de afbakening in beginsel grensstenen van graniet te worden aangewend, waarbij naar gelang van de betekenis van het grenspunt en de plaatselijke omstandigheden gebruik kan worden gemaakt van:

a) hoofdgrensstenen	1,80 x 0,24 x 0,24 m,
b) tussengrensstenen	1,00 x 0,18 x 0,18 m,
c) gewone grensstenen	0,65 x 0,15 x 0,15 m.

(2) De grenspunten worden, behoudens de regeling in het vijfde lid, door het midden van de kop van de grenssteen aangeduid.

Abkommen zwischen der Regierung des Königreichs der Niederlande und der Regierung der Bundesrepublik Deutschland über die Instandhaltung der Vermarkung der gemeinsamen Grenze

Die Regierung des Königreichs der Niederlande
und
die Regierung der Bundesrepublik Deutschland –

In Anbetracht des Vertrags vom 8. April 1960 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über den Verlauf der gemeinsamen Landgrenze, die Grenzgewässer, den grenznahen Grundbesitz, den grenzüberschreitende Binnenverkehr und andere Grenzfragen (Grenzvertrag) und des Vertrags vom 30. Oktober 1980 zwischen der Bundesrepublik Deutschland und dem Königreich der Niederlande über Grenzberichtigungen (Erster Grenzberichtigungsvertrag),

Im Hinblick darauf, daß die gemeinsame Landgrenze auf dieser Grundlage vermarktet worden ist,

In dem Bestreben, die Vermarkung instandzuhalten –

Sind wie folgt übereingekommen:

Artikel I

Die Vertragsparteien verpflichten sich, dafür zu sorgen, daß der Grenzverlauf, wie er im Grenzurkundenwerk und in anderen amtlichen Unterlagen niedergelegt ist, stets deutlich erkennbar und gesichert bleibt. Sie verpflichten sich insbesondere, die notwendigen Grenzzeichen nach Maßgabe dieses Abkommens instandzuhalten und erforderlichenfalls zu erneuern.

Artikel 2

(1) Soweit nicht bisherige Grenzsteine wiederverwendet werden können, sind für die Vermarkung grundsätzlich Grenzsteine aus Granit vorzusehen, wobei je nach der Bedeutung des Grenzpunktes und den örtlichen Verhältnissen verwendet werden können:

a) Hauptgrenzsteine	1,80 x 0,24 x 0,24 m,
b) Zwischengrenzsteine	1,00 x 0,18 x 0,18 m,
c) gewöhnliche Grenzsteine	0,65 x 0,15 x 0,15 m.

(2) Die Grenzpunkte werden vorbehaltlich der Regelung des Absatzes 5 durch die Mitte des Kopfes des Steins bezeichnet.

(3) Elke grenssteen wordt, voor zover mogelijk, ondergronds verzekerd.

(4) Op plaatsen waar afbakening met grensstenen niet mogelijk is in verband met de plaatselijke omstandigheden, mogen ijzeren buizen, bouten e.d. worden gebruikt.

(5) Indien de grens in wegen, rivieren, beken e.d. loopt, dienen op daartoe geschikte punten twee grensstenen (dubbel grensteken) te worden geplaatst (terzijde aangebrachte afbakening). Het aldus afgebakende grenspunt ligt gewoonlijk in het midden van de rechte lijn die bij elk zodanig paar de middelpunten van de beide grenstekens verbindt.

Artikel 3

(1) Zowel op de hoofdgrensstenen als op de tussengrensstenen worden de nummers van de grenspunten met zwarte verf op een witte ondergrond aangebracht.

(2) De nummers van nieuw afgebakende grenspunten worden zodanig gekozen, dat zij aansluiten bij de huidige nummering. Bij nieuwe hoofdgrensstenen en tussengrensstenen in het gebied van de deelstaat Nordrhein-Westfalen wordt het desbetreffende nummer gevolgd door de letter A, B,, in het gebied van de deelstaat Niedersachsen door het Romeinse cijfer I, II,, Gewone grensstenen en afbakeningen overeenkomstig artikel 2, vierde lid, krijgen de aanduiding van de voorafgaande hoofdgrenssteen of tussengrenssteen, gevolgd door het cijfer 1, 2,

Artikel 4

In de grens mogen voortaan geen merkstenen worden aangebracht die slechts dienen om van daaraf verlopende eigendomsgrenzen aan te duiden. Deze grenstekens dienen gewoonlijk ten minste twee meter van de grens te zijn verwijderd.

Artikel 5

(1) De Verdragsluitende Partijen zullen volgens een driejarig rooster, voor het eerst in 1980, de grenstekens controleren en gebreken door de bevoegde landmeetkundige autoriteiten laten herstellen.

(2) De werkzaamheden ingevolge het eerste lid zijn in de jaren 1980 t/m 1982 enz. de taak van de Nederlandse autoriteiten en in de jaren 1983 t/m 1985 enz. van de autoriteiten van de Bondsrepubliek Duitsland.

(3) Soweit möglich wird jeder Grenzstein unterirdisch gesichert.

(4) An Stellen, wo wegen der örtlichen Verhältnisse eine Vermarkung durch Steine nicht möglich ist, können Eisenrohre, Bolzen oder ähnliches verwendet werden.

(5) Wenn die Grenze in Wegen, Flüssen, Bächen und dergleichen verläuft, sind an geeigneten Stellen Steinpaare (Doppelgrenzzeichen) zu setzen (seitliche Vermarkung). Der auf diese Weise vermarkte Grenzpunkt befindet sich in der Regel in der Mitte der Geraden, die bei einem jeden Paar die Mittelpunkte der beiden Grenzzeichen verbindet.

Artikel 3

(1) Auf den Haupt- und Zwischengrenzsteinen werden die Nummern der Grenzpunkte in schwarzer Farbe auf weißem Grund angebracht.

(2) Die Nummern zusätzlich vermarkter Punkte werden so gewählt, daß sie sich der bisherigen Numerierung anpassen. Neue Haupt- und Zwischengrenzsteine erhalten im Gebiet des Landes Nordrhein-Westfalen zu der vorausgehenden Nummer den Zusatz A, B,, im Gebiet des Landes Niedersachsen den Zusatz I, II,, Gewöhnliche Grenzsteine und Vermarkungen gemäß Artikel 2 Absatz 4 erhalten die Bezeichnung des vorhergehenden Haupt- oder Zwischensteins mit dem Zusatz 1, 2,

Artikel 4

In die Grenze dürfen künftig Grenzmarken, die nur zur Kennzeichnung abgehender Eigentumsgrenzen dienen, nicht eingebracht werden. Diese Grenzmarken sollen in der Regel mindestens zwei Meter von der Grenze entfernt sein.

Artikel 5

(1) Die Vertragsparteien werden in einem dreijährigen Turnus, erstmalig im Jahre 1980, die Grenzzeichen überprüfen und Mängel durch die zuständigen Vermessungsbehörden beheben lassen.

(2) Die Arbeiten nach Absatz 1 obliegen in den Jahren 1980 bis 1982 usw. den niederländischen Behörden, in den Jahren 1983 bis 1985 usw. den Behörden der Bundesrepublik Deutschland.

Artikel 6

Aan de bevoegde kadastrale autoriteiten van de andere Verdragsluitende Partij worden de resultaten van de controle en van de herstelwerkzaamheden medegedeeld. Zij dienen te worden betrokken bij het weg-nemen van aanzienlijke gebreken, bv. het opnieuw of voor het eerst afbakenen van grenspunten.

Artikel 7

(1) Indien de duidelijke herkenbaarheid van de grens zulks vereist, dienen, ook buiten de periodieke controle en herstelwerkzaamheden aan de grenstekens, passende maatregelen ten aanzien van afbakening en opmeting te worden genomen.

(2) De werkzaamheden dienen door de autoriteiten te worden uitgevoerd die met de voorafgaande controle ingevolge artikel 5 waren belast.

Artikel 8

Van de werkzaamheden ingevolge de artikelen 5, 6 en 7 dient een proces-verbaal te worden opgemaakt, dat aan de bevoegde autoriteiten van de andere Verdragsluitende Partij ter kennisneming moet worden toegezonden.

Artikel 9

De in het kader van de instandhouding van de grensafbakening vervaardigde bescheiden worden in de wederzijdse desbetreffende kadastrale archieven opgeborgen.

Artikel 10

(1) De bevoegde autoriteiten van de Bondsrepubliek Duitsland dragen zorg voor de aanleg en de instandhouding, op daartoe geëigende plaatsen in de nabijheid van de grens, van speciale depots van grensstenen ten behoeve van de werkzaamheden tot instandhouding van de afbakening.

(2) De kosten van de aanschaffing van de grensstenen en van het vervoer daarvan naar de depots worden door de Regering van de Bondsrepubliek betaald en door de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden voor de helft vergoed.

Artikel 11

(1) Alle overige kosten van de afbakeningswerkzaamheden met inbegrip van het vervoer van de grensstenen vanuit het depot naar de grens

Artikel 6

Die zuständigen Vermessungsbehörden der anderen Vertragspartei werden von den Ergebnissen der Überprüfung und der Behebung von Mängeln unterrichtet. Sie sind bei der Beseitigung erheblicher Mängel, z.B. der Wieder- und der Neuvermarkung von Grenzpunkten, zu beteiligen.

Artikel 7

(1) Wenn die deutliche Erkennbarkeit der Grenzen es erfordert, sind auch außerhalb der periodischen Überprüfung und Behebung von Mängeln der Grenzzeichen geeignete Vermarktungs- und Vermessungsmaßnahmen zu treffen.

(2) Die Arbeiten sind von den Behörden auszuführen, denen die vorhergehende Überprüfung nach Artikel 5 oblag.

Artikel 8

Über die Arbeiten nach den Artikeln 5, 6 und 7 sind Niederschriften anzufertigen und den zuständigen Behörden der anderen Vertragspartei zur Kenntnis zu geben.

Artikel 9

Die im Zuge der Instandhaltung der Grenzvermarkung entstehenden Unterlagen werden in den Archiven der zuständigen beiderseitigen Vermessungsbehörden niedergelegt.

Artikel 10

(1) Die zuständigen Behörden der Bundesrepublik Deutschland errichten und unterhalten an geeigneten Orten in der Nähe der Grenze besondere Depots von Grenzsteinen für die Arbeiten zur Instandhaltung der Vermarkung.

(2) Die Kosten für die Beschaffung der Grenzsteine und für ihren Transport zu den Depots werden von der Regierung der Bundesrepublik Deutschland gezahlt und von der Regierung des Königreichs der Niederlande zur Hälfte erstattet.

Artikel 11

(1) Alle weitere Kosten für die Vermarktungsarbeiten einschließlich des Transports der Grenzsteine vom Depot an die Grenze werden von

worden door de Verdragsluitende Partij betaald die met de werkzaamheden (artikel 5, tweede lid, en artikel 7, tweede lid) is belast, en door de andere Verdragsluitende Partij voor de helft vergoed.

(2) De kosten van de opmetingen zijn steeds voor rekening van de Verdragsluitende Partij die ze verricht.

Artikel 12

Indien een staatsburger van een der Verdragsluitende Partijen een grensteken beschadigt of vernielt, dan draagt deze Verdragsluitende Partij, ongeacht de eventuele aansprakelijkheid van de veroorzaker van de schade of van een andere persoon, de totale kosten van het herstel of de vernieuwing. Voor zover de Verdragsluitende Partij die ingevolge de eerste volzin verplicht is de kosten te dragen, betalingen verricht voor het herstel of de vernieuwing van het grensteken, draagt de andere Verdragsluitende Partij alle vorderingen die zij op grond van de beschadiging of de vernieling van het grensteken heeft op de veroorzaker van de schade of op een andere persoon, over op de Verdragsluitende Partij die verplicht is de kosten te dragen.

Artikel 13

(1) De personen die met de instandhouding van de grensafbakening en met de opmeting zijn belast, zijn gerechtigd, ook met hun voertuigen en werktuigen, ongehinderd de grens te overschrijden op alle plaatsen waar hun werkzaamheden zulks noodzakelijk maken.

(2) De bevoegde autoriteiten van beide Partijen dienen elkaar voor de aanvang van deze werkzaamheden hiervan in kennis te stellen.

Artikel 14

Deze Overeenkomst is eveneens van toepassing op het Land Berlijn, tenzij de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze Overeenkomst de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden mededeling van het tegendeel doet.

Artikel 15

Artikel 43 van het op 2 juli 1824 te Meppen ondertekende grensverdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Hannover en de op 8 maart 1852 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Pruisen gewisselde verklaring inzake de regeling van het onderhoud en de vernieuwing van grenspalen op de grenzen tussen de twee staten worden met ingang van de datum waarop deze Overeenkomst in werking treedt, buiten werking gesteld.

der Vertragspartei gezahlt, der die Arbeiten obliegen (Artikel 5, Absatz 2, und Artikel 7, Absatz 2), und von der anderen Vertragspartei zur Hälfte erstattet.

(2) Die Kosten für die Vermessungen trägt jeweils die Vertragspartei, die sie ausführt.

Artikel 12

Hat ein Staatsangehöriger einer der beiden Vertragsparteien ein Grenzzeichen beschädigt oder zerstört, so trägt diese, ungeachtet einer etwaigen Haftung des Schädigers oder einer anderen Person, die gesamten Kosten der Instandsetzung oder Erneuerung. Soweit die nach Satz 1 zur Kostentragung verpflichtete Vertragspartei Zahlungen für die Instandsetzung oder Erneuerung des Grenzzeichens leistet, tritt die andere Vertragspartei alle Ansprüche, die ihr wegen der Beschädigung oder der Vernichtung des Grenzzeichens gegen den Schädiger oder einen anderen zustehen, an die zur Kostentragung verpflichtete Vertragspartei ab.

Artikel 13

(1) Die mit der Instandhaltung der Grenzvermarkung und mit der Vermessung Beauftragten sind berechtigt, auch mit ihren Fahrzeugen und Geräten die Grenze dort unbehindert zu überschreiten, wo ihre Arbeiten es erfordern.

(2) Die beiderseitigen zuständigen Behörden haben sich vor dem Beginn solcher Arbeiten gegenseitig zu unterrichten.

Artikel 14

Dieses Abkommen gilt auch für das Land Berlin, sofern nicht die Regierung der Bundesrepublik Deutschland innerhalb von drei Monaten nach Inkrafttreten des Abkommens eine gegenteilige Erklärung abgibt.

Artikel 15

Artikel 43 des am 2. Juli 1824 in Meppen unterzeichneten Grenzvertrags zwischen dem Königreich Hannover und dem Königreich der Niederlande sowie die am 8. März 1852 zwischen dem Königreich Preußen und dem Königreich der Niederlande ausgetauschte Erklärung betreffend die Regelung der Unterhaltung und Erneuerung der Grenzpfähle auf den Grenzen zwischen den beiden Staaten treten ab dem Datum des Inkrafttretens dieses Abkommens außer Kraft.

Artikel 16

Deze Overeenkomst treedt in werking twee maanden na de dag waarop de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden aan de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland heeft medegedeeld, dat aan de constitutionele voorwaarden voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst is voldaan.

GEDAAN te Bonn op 30 oktober 1980 in tweevoud, in de Nederlandse en de Duitse taal, waarbij beide teksten gelijkelijk authentiek zijn.

*Voor de Regering van het
Koninkrijk der Nederlanden*
(w.g.) D. W. VAN LYNDEN

*Voor de Regering van de
Bondsrepubliek Duitsland*
(w.g.) G. VAN WELL

Artikel 16

Dieses Abkommen tritt zwei Monate nach dem Tag in Kraft, an dem die Regierung des Königreichs der Niederlande der Regierung der Bundesrepublik Deutschland mitteilt, daß die innerstaatlichen Voraussetzungen für das Inkrafttreten des Abkommens erfüllt sind.

GESCHEHEN zu Bonn am 30. Oktober 1980 in zwei Urschriften, jede in deutscher und niederländischer Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

*Für die Regierung des
Königreichs der Niederlande*
(gez.) D. W. VAN LYNDEN

*Für die Regierung der
Bundesrepublik Deutschland*
(gez.) G. VAN WELL

D. PARLEMENT

De Overeenkomst behoeft ingevolge artikel 60, tweede lid, van de Grondwet de goedkeuring van de Staten-Generaal alvorens in werking te kunnen treden.

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van de Overeenkomst zullen ingevolge artikel 16 in werking treden twee maanden na de dag waarop de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden aan de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland heeft medegedeeld, dat aan de constitutionele voorwaarden voor de inwerkingtreding van de Overeenkomst is voldaan.

J. GEGEVENS

Van het op 8 april 1960 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland nopens het verloop van de gemeenschappelijke landgrens, de grenswateren, het grondbezit in de nabijheid van de grens, het grensoverschrijdende verkeer over land en via de binnenwateren en andere met de grens verband houdende vraagstukken, met Bijlagen en Slotprotocol (Grensverdrag), naar welk Verdrag in de preambule tot de onderhavige Overeenkomst wordt verwezen, is de tekst geplaatst in *Trb.* 1960, 68; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1980, 137.

Van het op 30 oktober 1980 te Bonn tot stand gekomen Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake grenscorrecties (Eerste Verdrag inzake grenscorrecties), met Bijlagen, naar welk Verdrag in de preambule tot de onderhavige Overeenkomst wordt verwezen, is de tekst geplaatst in *Trb.* 1981, 9.

Van het op 2 juli 1824 te Meppen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Hannover tot stand gekomen Grenstractaat, naar welk Grenstractaat in artikel 15 van de onderhavige Overeenkomst wordt verwezen, is de tekst bij Koninklijk besluit van 29 september 1846 bekendgemaakt in *Stb.* 54; zie ook *Trb.* 1975, 107.

Van de op 8 maart 1852 te Berlijn tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Pruisen gewisselde Verklaring inzake de regeling van het onderhoud en de vernieuwing van grenspalen op de grenzen tussen de twee Staten, naar welke Verklaring in artikel 15 van de onderhavige Overeenkomst wordt verwezen, is de tekst bij Koninklijk besluit van 4 april 1852 bekendgemaakt in *Stb.* 56.

Uitgegeven de negende januari 1981.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. VAN DER KLAUW